



RzPP-DSD.420.20.2021.MR

**Kierownicy podmiotów leczniczych
wykonujących działalność leczniczą
w rodzaju świadczenia szpitalne**

Szanowni Państwo,

od niemal roku cały system ochrony zdrowia mierzy się z wyzwaniami, jakie stawia przed nami epidemia COVID-19. Czas ten jest niezwykle trudny dla pacjentów i ich rodzin, co na co dzień odnotowuję, m.in. analizując sygnały zgłaszane za pośrednictwem Telefonicznej Informacji Pacjenta. Ufam, że epidemia w nieodległym czasie znajduje się w punkcie zwrotnym, na co wpłynie choćby rozpoczęty proces szczepień przeciwko COVID-19. W tym miejscu także warto wskazać, że ilość zajętych łóżek i respiratorów przeznaczonych dla pacjentów zakażonych koronawirusem utrzymuje się od tygodni poniżej 50% wykorzystania sprzętu przeznaczonego dla tych chorych¹. Tym samym, prawidłowa realizacja norm prawnych zawartych w ustawie o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta [1] wymaga szczególnej uwagi w kontekście wszystkich praw pacjenta, nie tylko prawa pacjenta do świadczeń zdrowotnych.

Przywołane powyżej normy stanowią jedynie o ograniczeniu korzystania z praw pacjenta w przypadku wystąpienia m.in. zagrożenia epidemicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjentów, nie zaś o ich całkowitym wyłączeniu. Ograniczenie prawa nie jest tożsame z całkowitym zawieszeniem uprawnień pacjenta, wynikających z konstytucyjnego prawa do godności, ochrony zdrowia i prywatności człowieka.

¹ Zgodnie z danymi Ministerstwa Zdrowia na dzień 17 lutego 2021 r. ilość zajętych łóżek w szpitalach przez pacjentów z COVID-19 to 12 225 z 26 446 dostępnych, zaś 1286 zajętych respiratorów na 2636 przeznaczonych dla pacjentów z COVID-19.

Dlatego też, mając również na względzie realizowany program szczepień, zwracam się do Państwa z ponownym apelem o umożliwienie pacjentom realizacji ich prawa do osobistego kontaktu z osobami bliskimi [2]. Prawo do osobistego kontaktu z osobami bliskimi z perspektywy pacjentów, których hospitalizacja wymaga długiego pobytu w podmiocie udzielającym świadczeń zdrowotnych jest szczególnie ważne nie tylko w związku z przysługującymi im prawami, ale również ze względów terapeutycznych. Nadto szczególnej uwagi wymaga realizacja prawa pacjenta do poszanowania godności [3]. Prawo to obejmuje również prawo do umierania w spokoju i godności, dlatego tym bardziej należy umożliwić osobom bliskim pacjentowi osobiste pożegnanie się z umierającym. Czynność ostatniego pożegnania pacjenta z rodziną ma charakter jednorazowy i nieprzywracalny, dlatego nie tylko ze względów prawnych, ale również społecznych, powinna być możliwa przy zachowaniu wszelkich wymogów sanitarnych.

Ponadto zwracam Państwa uwagę na realizację prawa pacjenta do dodatkowej opieki pielęgnacyjnej [4], które jest szczególnie ważna dla pacjentów małych, starszych czy posiadających orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności. Do Rzecznika Prawa Pacjenta wpływają niestety sygnały o tym, że osoby starsze w poszczególnych placówkach, nie są otoczone właściwą opieką m.in. w zakresie pomocy przy spożywaniu posiłków. Umożliwienie realizacji pobytu pacjenta w podmiocie udzielającym świadczeń zdrowotnych wraz z rodzicem lub opiekunem faktycznym, a także zapewnienie bieżącego kontaktu, ma jednocześnie istotny wpływ na proces leczenia i przekłada się na stan emocjonalny pacjenta i jego najbliższych.

Bardzo proszę o wnikliwą ocenę sytuacji epidemicznej w kierowanych przez Państwa placówkach. Tam gdzie dobro pacjenta i sytuacja epidemiczna zezwala na bezpieczną formę organizacji odwiedzin, przy zachowaniu koniecznych obostrzeń, powinny być one umożliwione. Ostateczna decyzja powinna być podejmowana po wnikliwej analizie i rozważeniu bilansu korzyści i ryzyka, zawsze po indywidualnej ocenie.

Wierzę, że przyjęcie odpowiednich procedur w podmiotach udzielających świadczeń zdrowotnych pozwoli na poszanowanie realizacji praw pacjenta w sposób umożliwiający zachowanie bezpieczeństwa pacjentów, personelu, odwiedzających oraz innych pacjentów.

Z poważaniem
RZECZNIK PRAW PACJENTA

Podstawy prawne

[1] art. 5 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta; Dz. U. z 2020 r. poz. 849.

[2] art. 33 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

[3] art. 20 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.

[4] art. 34 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta.